

Com distribuïm la riquesa?

Observatori Dona Empresa i Economia

Caixa Fòrum
13 d'octubre de 2015

Programa

9.00 h

Benvinguda

M. H. Sra. Núria de Gispert

Presidenta del Parlament de Catalunya

Excm. Sr. Miquel Valls

President Cambra Oficial de Comerç, Indústria i Navegació de Barcelona

Sr. Valentí Farràs

Director CaixaForum

9.30 h

Presentació de la jornada

Anna Mercadé

Directora de l'Observatori Dona, Empresa i Economia

10.00 h

La Responsabilitat de les empreses en la distribució de la riquesa

“Vaig caminar per Caral”

Sra. Pilar Almagro

CEO VertiSub Group

“Desigualtat i pobresa en l'horitzó post-crisi: lliçons del passat i perspectives de futur”

Sr. Josep Oliver

Catedràtic d'Economia Aplicada de la UAB

11.30 h

Pausa

12.00 h

La Justícia distributiva: drets i deures

Sra. Victoria Camps

Catedràtica de Filosofia Moral i Política de la UAB

12.30 h

Taula rodona:

Què fem amb la Riquesa?

Sr. Didac Ferrer

Director d'Innovació de la Cooperativa Tarpuna d'Iniciatives Sostenibles

Sra. Pilar Conesa

CEO d'Anteverti

Sra. Carlota Pi

Sòcia Fundadora i CMO de Holaluz.com

Sra. Benedetta Tagliabue

Fundadora i CEO de Miralles Tagliabue EMBT, i de la Fundació Enric Miralles

Sra. Anna Gener

Sòcia i directora general d'Aguirre Newman Barcelona

Moderadora: **Sra. Ana de Andrés**

Consultora en Desenvolupament Organitzacional i Executive Coach

14.00 h

Cloenda

Introducció

La VII Jornada Anual de l'Observatori Dona Empresa i Economia (ODEE) va tenir lloc el 13 d'octubre de 2015, a l'auditori central del CaixaFòrum. Després d'aprofundir en el significat de la paraula riquesa, durant la jornada del 2014, i en un context dominat encara per la crisi econòmica tan espanyola com internacional, en aquesta nova edició, l'ODEE va apostar per analitzar i comprendre millor els processos actuals de redistribució de la riquesa.

El repte proposat des de l'Observatori per a aquesta nova trobada, era entendre com es distribueix actualment la riquesa i quins mecanismes es poden modificar per tal d'assolir un grau més just de redistribució en el context polític i econòmic actual. Amb aquests punts de partida i un programa ple de destacats ponents de l'àmbit econòmic i financer, empresarial, acadèmic i polític es van abordar les línies programàtiques de la jornada de l'ODEE.

La trobada va comptar amb prop de dues-centes persones que van assistir-hi no només com a oients de les ponències, sinó també com a participants actius dels debats i els espais de discussió que la directora de l'Observatori va proposar al llarg de la trobada. De la mà d'Anna Mercadé, es va donar inici a la jornada. Les conclusions de l'any anterior, van servir com a punt de partida. Allà, s'assenyalava que "el concepte de riquesa s'ha d'entendre com el sistema que procura per la vida", així ho va afirmar la directora de l'ODEE qui va afegir a més, que precisament "aquesta concepció de la riquesa és la que està en perill".

"Riquesa és tot allò immaterial que aporten les persones al món: el talent, l'amor, l'art, la creativitat, la investigació entre d'altres. Així com les creacions, les organitzacions, les empreses, els projectes, totes les obres d'art, la música, els avenços científics i tecnològics", apuntava Mercadé en la seva introducció. Ara bé, més enllà dels elements quantificables i possibles de traduir en indicadors directes, cal tenir en compte, en paraules de la directora de l'Observatori, aspectes essencials per a la vida com "la saviesa, la

generositat, la lluita i la cura per la supervivència de l'ésser humà que han dut a terme les dones al llarg de la història i que avui segueixen aportant". Aquests són subratlla Mercadé, part de la riquesa de la vida.

“El valor real d'una societat és allò que produeix benefici a tothom”

Situant el canvi individual com a catalitzador de la transformació necessària per una societat rica, la directora de l'ODEE adverteix a més, de la necessitat d'un canvi interior basat en els valors positius de la vida i ens els drets humans per tal d'avançar en societat. En paraules d'Anna Mercadé, el procés transformador que defineix una societat del bé comú, comença i és sostenible “si s'impulsa des de l'educació dels infants”. Amb ells, s'ha de treballar per fer àmpliament compartit el fet que “el valor real d'una societat és allò que produeix benefici per a tothom”.

Inauguració

La presidenta del Parlament de Catalunya, **Núria de Gispert**, va presidir la taula inaugural de la VII Jornada de l'ODEE en la que hi havia també el president de la Cambra de Comerç, Indústria i Navegació de Barcelona, **Miquel Valls**; el director de CaixaForum, **Valentí Farràs**; i la directora de l'Observatori Dona, Empresa i Economia, **Anna Mercadé** qui va moderar la taula inaugural. Abans de començar el torn d'intervencions a més, la directora de l'ODEE va donar les gràcies tan a les persones assistents a la trobada, com a les organitzacions i institucions representades per de Gispert, Valls i Farràs, a més de a tots els patrocinadors i col·laboradors de l'acte. Un agraïment especial va adreçar-se al CaixaFòrum per la seva confiança en la iniciativa de l'ODEE, any rere any i per la cessió del seu auditori per celebrar-hi la jornada més important de l'entitat.

En el relat que segueix, el lector trobarà una síntesi de les intervencions de tots els ponents de la jornada. El document s'organitza de la següent manera: En primer lloc, es presenta un requadre amb les idees força de cada un dels ponents; i seguidament, s'exposa per ordre d'intervenció una síntesis de les

seves paraules. L'ordre de les taules de debat, així com de les ponències magistrals de la jornada han servit per organitzar també aquest relat. Així doncs el lector trobarà aquí el relat de cada participant –això és un resum de la seva intervenció- ordenat segons el lloc que ocupa en el programa.

M. H. Sra. Núria de Gispert

Presidenta del Parlament de Catalunya

“Som lluitadores i algun dia aconseguirem aquesta igualtat real. Trencarem el sostre de vidre que malgrat ser cada cop més transparent, encara hi és”.

Excm. Sr. Miquel Valls

President Cambra Oficial de Comerç, Indústria i Navegació de Barcelona

“La Cambra està compromesa a potenciar i recolzar a les dones en el món empresarial i aconseguir retallar les desigualtats encara existents”.

Sr. Valentí Farràs

Director CaixaForum

“La millor manera de redistribuir la riquesa és aconseguir que la gent tingui capacitats. Invertir en coneixement i invertir capacitats”.

Sr. Valentí Farràs

Director CaixaForum

El director de CaixaForum, Valentí Farràs va convidar als assistents de la VII Jornada de l'ODEE a fer un viatge per la història de l'edifici que els acollia:

“Moltes dones treballaven en aquest edifici l'any 1913. Aquesta fàbrica modernista va ser pionera en l'ús de l'electricitat i en la preservació de la higiene i la salut de les treballadores”.

Seguidament, Farràs va subratllar la tasca social de “La Caixa” i el seu compromís amb les persones:

“La nostra institució, des de l’any 1904 fins avui, ha mantingut el compromís amb les persones tan des de la nostra vessant financera, com des de la social. Durant aquests més de cent anys d’història, ens hem anat adaptant i hem tingut 77 fusions i adquisicions. Avui hem fet la darrera adaptació, creant la Fundació Bancària “La Caixa” que ens permet tenir un holding d’inversions, entre elles la més important CaixaBank, que permet fer l’Obra Social. Aquesta iniciativa està dotada amb 500 MEUR que nosaltres distribuïm en 2 grans parts: dues terceres parts de la inversió van adreçades a les persones que més ho necessiten des de la perspectiva de donar oportunitats. Estem lluitant contra la pobresa infantil: Un 23% dels nens i nenes del nostre país estan per sota del llindar de la pobresa relativa. Tenim el programa Incorpora’t que treballa per la inserció laboral per als col·lectius més febles. Ja hem aconseguit inserir laboralment a 86.000 persones; i també tenim un programa d’habitatge social”.

“La millor manera de redistribuir la riquesa és aconseguir que la gent tingui capacitats. Invertir en coneixement i invertir capacitats”

Farràs va indicar que, sense ser exhaustiu amb tots els programes de l’entitat que representava, volia subratllar el compromís social de “La Caixa” amb les persones en situació de més vulnerabilitat posant alguns exemples. Va detallar que la tercera part del pressupost de la seva institució anava dedicat a la promoció del talent i de l’accés al coneixement. A tall d’exemples va indicar el programa de beques, MicroBank i el programa Impulsa. Sobre aquest últim, va voler donar-ne més detalls. Va explicar que quan hi ha troballes científiques susceptibles de convertir-se en una empresa, la seva institució les acompanya per aconseguir-ho. També, des de CaixaCapital Risk, va explicar, ajudaven al món de l’emprenedoria. Finalment, per promoure l’accés al coneixement científic, Farràs va assegurar que cada setmana, dues mil escoles visiten CaixaForum i tres mil CosmoCaixa.

Finalment, el director de CaixaForum va respondre a la pregunta principal de la trobada: Com redistribuïm la riquesa?

“La millor manera de redistribuir la riquesa és aconseguir que la gent tingui capacitats. Invertir en coneixement i invertir capacitats. En el segle XX, la redistribució de la riquesa s’ha basat en l’accés al treball i també en l’Estat del Benestar. Però el repte està en el segle XXI. En les pròximes dues dècades la digitalització, la robotització i la intel·ligència faran plantejar-nos com les persones hauran de treballar i podran guanyar-se la vida en el context d’aquestes revolucions del mercat laboral”.

Farràs va acabar la seva intervenció, convidant als ponents a visitar les exposicions de CaixaForum i a retrobar-se en la jornada de l’ODEE del 2016.

Excm. Sr. Miquel Valls

President de la Cambra de Comerç de Barcelona

El president de la Cambra de Comerç, Indústria i Navegació de Barcelona, Miquel Valls, va obrir el seu torn d’intervenció adreçant un agraïment especial a CaixaForum i a “La Caixa” pel seu recolzament any rere any, a l’ODEE. Així mateix, Valls va estendre les seves paraules d’agraïment a la Presidenta de l’ODEE, Núria Lao, qui en aquesta edició no va poder assistir a la trobada. El president de la Cambra va subratllar el seu imprescindible impuls i dinamisme per aconseguir que l’ODEE evolucioni i compleixi els seus objectius. En aquest sentit, Valls va recordar que la missió de l’Observatori és impulsar el paper de la dona dins les institucions econòmiques i dins l’economia del país i va felicitar la directora de l’ODEE, Anna Mercadé per aconseguir assolir els objectius fixats per l’Observatori i per organitzar una jornada com la present amb un alt nivell de ponents.

En relació a la temàtica de la trobada, Valls va assegurar que és poc habitual en el món econòmic reflexionar sobre qüestions com la que es convidava a parlar en la jornada de l’ODEE. I va afegir:

“Normalment es parla de crear riquesa. Però avui parlem de com distribuïrem la riquesa. I ho fem l'endemà que s'hagi conegut que el premi Nobel d'economia s'ha atorgat a un treball sobre la pobresa [en referència a Angus Deaton pel seu anàlisi del consum, la pobresa i l'estat del benestar]. Després de 8 anys de crisi econòmica, les conseqüències són perceptibles. Ara que comença la recuperació, és cabdal veure com la riquesa que es pugui crear, es redistribueix millor”.

“La Cambra està compromesa a potenciar i recolzar les dones en el món empresarial i aconseguir retallar les desigualtats encara existents”

A continuació, Valls va centrar-se en la necessitat que les institucions econòmiques incorporin les dones i el seu talent com a part fonamental del seu funcionament. Ho va fer amb les següents paraules:

“Des del punt de vista econòmic, és indispensable que les dones tinguin més representació a les institucions i a l'administració. Per tant, s'ha de complir la Llei d'Igualtat aprovada aquest estiu. Amb aquest objectiu treballa l'Observatori des de fa 7 anys. S'ha demostrat que la dona ha de treballar 80 dies més a l'any per guanyar el mateix, segons un estudi de la UGT. Això és un exemple de la desigualtat existent”.

Pel president de la Cambra, aquesta desigualtat és la materialització de la d'una mala redistribució de la riquesa. Així mateix, explicava que s'ha pogut demostrar, a partir dels estudis de l'Observatori, la pèrdua de talent femení que hi ha a la societat.

El president de la Cambra va tancar la seva intervenció subratllant el compromís de la corporació amb l'Observatori: “La Cambra està compromesa a potenciar i recolzar les dones en el món empresarial i aconseguir retallar les desigualtats encara existents”.

M. H. Sra. Núria de Gispert
Presidenta del Parlament de Catalunya

La intervenció de la presidenta del Parlament de Catalunya va estar precedida per les paraules de la directora de l'ODEE, que va voler subratllar que s'han fet moltes iniciatives per a l'impuls de la dona gràcies a la iniciativa de de Núria de Gispert durant el seu mandat. Més concretament, Mercadé va dir: "Per fi tenim una Llei d'Igualtat d'Oportunitats per a les dones a Catalunya". A continuació va donar la paraula a de Gispert que iniciava l'obertura oficial de la jornada anual de l'ODEE amb les següents paraules:

"Per a mi és un plaer ser en aquesta jornada per cinquena vegada consecutiva. Des del 2011, aquesta jornada se celebra en el CaixaForum, i abans s'havien celebrat a la Llotja. Volia aprofitar aquesta intervenció per donar les gràcies al president de la Cambra per les seves paraules. No és normal que en celebracions com aquestes el seu representant, i no dic la seva representant, parli de la bretxa salarial entre homes i dones; parli de la desigualtat; i de la pèrdua del talent femení. Jo ho he fet en moltes ocasions durant la meva presidència al Parlament, però és molt important que quedi en les actes oficials d'aquesta trobada que Miquel Valls ha dit aquestes paraules".

Afirmava amb convicció la presidenta del Parlament de Catalunya per tot seguit reconèixer que les seves tasques de representació oficial no li permetrien quedar-se tota la jornada i afegia: "A partir de l'any vinent, com aquests compromisos seran menors, podré quedar-me. M'hauria agradat sentir parlar algunes de les persones que estan al programa de la jornada d'avui".

De Gispert va revelar que es referia a la Catedràtica de Filosofia Moral i Política de la UAB, Victòria Camps, a la CEO de VertiSub Group, Pilar Almagro i al president del Cercle d'Economia i professor de la UB, Antón Costas [qui va excusar la seva presència i va cedir el seu lloc en el programa al catedràtic d'Economia Aplicada de la UAB, Josep Oliver]. De tots tres, la

presidenta del Parlament va assegurar que reunien els requisits imprescindibles per escoltar-los en un context social i econòmic com l'actual.

La intervenció de De Gispert es produïa una setmana abans de finalitzar el seu mandat com a segona màxima autoritat de Catalunya. En aquest sentit, va explicar al públic el següent:

“Com ha dit Anna Mercadé, la data límit perquè acabi la presidència actual és el 26 d'octubre. Així ho marquen les lleis i l'Estatut d'Autonomia. El primer acte que s'ha de fer és la constitució del Parlament. Aquesta vegada, potser trigarem una mica més ”.

En relació als terminis de constitució del Parlament i més distesa, va bromejar amb la seva agenda personal i va assegurar que havia estat previsor i no havia organitzat cap viatge tenint en compte l'excepcionalitat que es viu a la política catalana en aquesta nova legislatura. En aquest sentit, de Gispert assegurava que un cop acabés la seva presidència de forma oficial, el dia 26 d'octubre, acabaria la seva feina en la vida política. Va aprofitar llavors per fer un recorregut sobre els anys que li havia dedicat :

“Hi vaig entrar per coherència i per responsabilitat. Feia temps que treballa en càrrecs públics sense tenir carnet polític. No només volia donar les gràcies a aquells que havien confiat en mi, sinó també volia donar un pas endavant. Vaig entrar a Unió i n'he format part durant gairebé 30 anys. Després d'aquest període de temps, he fet un altre pas endavant i vaig sortir del meu partit per crear-ne un altre. Estàvem en un moment històric per a Catalunya i era el moment de deixar l'ambigüitat de banda i donar un altre pas endavant. Ho vaig fer amb molt de sacrifici, no sé si es pot dir dolor. Recordava les paraules del a Reina d'Anglaterra, quan va referir-se a una *annus horribilis*. Jo vaig passar un mes *horribilis*”.

Les paraules sinceres de de Gispert van rebre l'atenció unànime de tot el públic de la Jornada de l'ODEE. A ells, també els va explicar que un cop pressa la decisió, se sentia satisfeta i va dir: “I també alliberada i d'aquí a

pocs dies serà el moment de tornar de nou a ser Núria de Gispert. Hi haurà diversos –ex, -ex, [en relació als càrrecs acumulats durant la seva carrera política] però Núria de Gispert”.

Això li permetrà dedicar-se a totes aquelles activitats que no va poder atendre durant molt temps. La primera que va esmentar, la encara presidenta del Parlament de Catalunya, va ser la d’àvia:

“Aquesta és una de molt important. He tingut 4 fills i quan em diuen que no he dedicat prou temps a fer de mare, haig de dir que és cert. Si et dediques a la teva professió i a més, si aquesta és la política, ho tens molt difícil. Fins i tot diria que ho tens molt complicat. Per això he dedicat bona part de la meva tasca política a defensar el paper de la dona. La realitat és que nosaltres fem una doble jornada, o fins i tot una triple i més. Ells tenen molta sort, van néixer en una societat on el seu paper era preponderant. Nosaltres no. Això ens ha comportat molt sacrificis. La família ha estat el primer i més gran. El que us explico crec que només ho entenem les dones, però hem d’intentar que ho entenguin també ells. Hem d’aconseguir que aquesta realitat sigui analitzada conjuntament amb els homes. Hem d’aconseguir que la conciliació de la vida familiar i laboral, la nostra assignatura pendent, no sigui només el títol d’una conferència, sinó una realitat”.

El futur que s’obre al seu davant, va assegurar la presidenta del Parlament, el dedicaria a explicar on calgués, la seva experiència i la de moltes altres dones per conciliar, la lluita de les dones per les seves filles i per les filles d’aquestes últimes. De Gispert va acabar el seu primer discurs al Parlament de Catalunya, agraint a totes les dones que des de feia més de 150 anys, havien lluitat per la igualtat, “per la igualtat en sentit ampli”, concretava. Va afegir a més, una dedicació personal per a les seves 3 filles i les seves 5 nétes perquè “és important treballar per la igualtat sense esgotar-se”, afirmava.

“He fet tot el que he pogut per representar a les dones de Catalunya, en un moment tant important”

“Aquesta és una lluita llarga, on molt sovint penses que no s’avança. Un dia tenim una alegria i aquesta ve seguida d’un retorçes. Mirant la història si que veiem que hem avançat, però és lent i molt costós”, afegia la presidenta del Parlament. Però assegurava que la perseverança i la tossuderia faria realitat la igualtat entre homes i dones. Núria de Gispert es referia també al “sostre de vidre”, expressió que sintetitza la situació de desavantatge de les dones en moltes esferes socials i econòmiques i deia el següent:

“Som lluitadores i algun dia aconseguirem aquesta igualtat real. Trencarem el sostre de vidre que malgrat ser cada cop més transparent, encara hi és”.

Tot seguit tornava a fer referència a la seva tasca com a presidenta de la cambra catalana:

“Vaig intentar, durant cinc anys, que la presència de les dones fos una realitat al Parlament de Catalunya. Som set milions d’habitants i vaig voler exercir com a presidenta de tots i també sé que no hi ha diferències claríssimes en quan el sexe. Abans al Parlament, no s’havien fet actes específics per a les dones i volia que n’hi haguessin. Aquest volia que fos el meu gra de sorra, durant el meu pas per la cambra. Ho vaig aconseguir en gran part, gràcies a la directora de l’ODEE, l’Anna Mercadé. Ens coneixem de fa molts anys, quan jo era Consellera de Justícia ella va crear la FIDEM [en relació a la Fundació Internacional de la Dona Emprenedora]. Gràcies a ella, vam organitzar diverses jornades i sessions de treball que han permès l’entrada de la dona al Parlament i la seva visibilitat. Hem organitzat 5 aniversaris del Dia Internacional de la Dona Treballadora. Justament, a principis del mes de setembre, vam fer balanç d’aquestes iniciatives i vam deixar escrita la feina feta. El resultat és que hem aconseguit impulsar el treball en xarxa entre dones de diferents ideologies i professionals de moltes capes socials. Han col·laborat i han posat sobre la taula que juntes ho podem aconseguir”.

Després de referir-se a les activitats impulsades dins del Parlament per projectar el rol de la dona tan en l'activitat econòmica com en totes les esferes de la vida social, la presidenta del Parlament va concloure la seva intervenció amb una afirmació contundent: "No canviaria res d'aquests anys. He fet tot el que he pogut per representar a les dones de Catalunya i fer-ho, en un moment tant important. L'any que ve, l'Anna Mercadé em tindrà al seu costat escoltant les dones que de nou, parlaran en la jornada de l'Observatori".

Presentació de la jornada

Anna Mercadé

Directora Observatori Dona Empresa i Economia

“Quantes més persones pensem que un altre món és possible, més a prop estarà”.

“Cal canviar l’escala de valors, només canviant les lleis no en tenim prou. Hem de canviar per dins i transmetre un nou ordre de valors a través de l’educació”.

“L’economia ha de servir a la gent i a les persones. Ha d’estar sobretot, supeditada a la conservació del planeta i a la vida en majúscula”.

“Som empresàries compromeses amb el canvi econòmic i social. Compromeses amb un nou ordre econòmic i social basat en els valors femenins”.

Anna Mercadé

Directora Observatori Dona Empresa i Economia

Finalitzada la inauguració oficial de la jornada, la directora de l’Observatori Anna Mercadé va obrir la sèrie de ponències i taula rodona amb un parlament introductori en el que va subratllar la importància del treball en equip per fer possible el projecte que encapçala. D’una banda, va agrair el suport del seu equip dins l’Observatori i va assenyalar: “Sempre és difícil treballar amb pocs recursos, però estic envoltada de gent molt bona, homes i dones, que creuen en el projecte i el fan possible. Em refereixo a les persones de l’Observatori, però també a les persones de la Cambra que s’hi vinculen perquè comparteixen el projecte. A més, tenim un Consell de Conselleres cada vegada més potent que aporten idees per fer créixer l’ODEE”.

Durant els minuts inicials de la seva intervenció, Mercadé també agrair a les institucions que donen suport a la Jornada – L’Obra Social de “La Caixa” i la

Diputació de Barcelona- i als col·laboradors –veure final del document-. I tot seguit, va adreçar-se al públic amb les següent paraules:

“Som empresàries compromeses amb el canvi econòmic i social. Compromeses amb un nou ordre econòmic i social basat en els valors femenins, que estan connectats en la intel·ligència emocional -aquesta és una capacitat més desenvolupada en les dones i està situada en la part dreta del cervell. Cal treballar per un nou model econòmic que situï la conservació de la vida, la terra i el medi ambient dins d’una economia sostenible”.

En aquests termes, s’adreçava a l’auditori per subratllar que les dones que formen part de l’Observatori volen un veritable canvi en el pensament social i en les vides de les persones. Els objectius marcats per aconseguir-ho assenyalava, són els mateixos des del naixement, fa set anys, de l’Observatori. Mercadé els va resumir en el següent extracte de la intervenció:

“Des de l’ODEE, promocionem la independència econòmica de la dona com a pas imprescindible per la seva independència personal i emocional. A més, identifiquem i creem sistemes diferents de manar, dirigir i organitzar empreses i també, institucions. Volem que les dones liderin una economia sostenible dins un nou ordre mundial. Nosaltres som un motor de canvi i estem creant tendència. Com? Mitjançant un conjunt de xarxes d’empresadores que posen en marxa iniciatives per afavorir la participació de les dones en els llocs de decisió. Les dones hem de prendre l’espai, hem d’ocupar llocs en l’economia. Avui la societat ens necessita més que mai, necessita que li diguem quins són els nostres interessos”.

“Per avançar i aconseguir que els nostres néts visquin millor que nosaltres, només es pot fer amb justícia i amb un repartiment equilibrat de la riquesa”

Coincidint amb la presidenta del Parlament, Mercadé va subratllar la importància que la dona intervingui i lideri la societat i l’economia junt amb els homes. Així mateix, va recordar la directora de l’ODEE, els interessos dels

fills i els néts, que són el futur de la societat, s'han de situar com a prioritat. També va aprofundir en aquesta idea afirmant que cal treballar per la sostenibilitat de la vida, per la promoció de l'educació i de la salut.

No obstant això, va assegurar que s'ha d'aconseguir que aquest discurs no només el tinguin les dones, sinó que sigui compartit i expressat en públic pels homes, recordant que minuts abans, ho havia fet el president de la Cambra de Comerç de Barcelona.

Per aconseguir els canvis proposats, Anna Mercadé va subratllar que les dones han de participar en el poder en majúscules i emfatitzava: "Les dones hem d'ocupar els espais no només de la base i de les posicions intermèdies, que ja ho fem, sinó del poder en majúscules". Va donar dades per recolzar la seva proposta i va demanar que el poder es reparteixi al 50% amb les dones. Ho justificava recordant que elles tenen una manera diferent de sentir i de pensar i s'ha d'incorporar a les empreses. Mercadé continuava el seu argument afirmant:

"Hem de dir quin futur volem, quin futur necessitem. Sobretot, hem de dir quina és l'economia que a nosaltres ens agrada i la societat que volem. L'any passat vam concloure que riquesa era tot, tot el que ens envolta. Tot el planeta en majúscula és la riquesa".

En aquest punt, subratllava la directora de l'ODEE, que la saviesa transmesa per les dones de generació en generació, ha estat imprescindible perquè avui les organitzacions funcionin. No hi hauria riquesa si no hi hagués una societat amb fills, amb convivència i en pau. "Les dones generem doble riquesa: treballem, creem vida i tenim cura de les nostres famílies", assegurava.

Després de definir el marc conceptual en el que s'ha d'entendre la paraula riquesa, Mercadé va interpel·lar al públic amb la pregunta que estructurava la jornada: Com hem de treballar per redistribuir la riquesa? I proposava la següent via d'actuació:

“L'economia ha de servir a la gent i a les persones. Ha d'estar sobretot, supeditada al planeta i a la vida en majúscula. Sinó ho fem així, ens autodestruirem com humanitat. Per evitar-ho, per avançar i aconseguir que els nostres néts visquin millor que nosaltres, només es pot fer amb justícia i amb un repartiment equilibrat de la riquesa”

“La terra és de tothom i ningú pot quedar-se els seus recursos”, recordava també Mercadé fent referència a les paraules del Papa Francesc. Segons la directora de l'ODEE, els indicadors econòmics com el PIB no expliquen la realitat de les persones marcada per dificultats per conciliar, per prestacions decreixents i per grans desigualtats socials.

El gran contrapunt a aquesta realitat, i alhora motiu d'optimisme, assegurava Mercadé, són els moviments socials que proposen alternatives a l'escenari anterior. Alternatives liderades pels mateixos individus i no per les institucions, com l'Economia del Bé Comú liderada per Christian Felberg. En aquest sentit, feia èmfasis en la capacitat de canvi que té l'individu i afirmava contundent: “Només canviant nosaltres, ja n'hi ha prou!”.

Aquests canvis són necessaris en paraules de Mercadé en primer lloc, perquè milloren les persones individualment i com a conseqüència a la societat. “Primer, ens hem d'estimar a nosaltres, i després a la família i als amics. Així millorarem. Però abans necessitem canviar l'escala de valors, la cultura i l'educació. Sinó canviem les regles del joc i els valors del nostre interior, només amb un canvi de lleis no ho aconseguirem”, remarcava Mercadé.

Per finalitzar, va demanar anar més enllà de la imaginació per creure fermament amb una altre món possible. Les paraules de cloenda de la directora de l'ODEE van ser contundent quan va assegurar que “quant més persones pensin que es pot viure en un altre món millor, més a prop estarà”.

Conferència

La Responsabilitat de les empreses en la distribució de la riquesa

Pilar Almagro

CEO VertiSub Group

“Només farem quelcom impossible, si així ho creiem”.

“L’eradicació de la pobresa és necessària pel desenvolupament com a éssers humans, mentre que la redistribució de la riquesa era necessària per viure en societat”.

“Sense confiança, les relacions humanes i les transaccions econòmiques són molt difícils”.

“La violència és l’omissió, és no fer res, això també és violència. Quan l’exercim ens debilitem”.

“No volem igualtat absoluta perquè necessitem estímuls, però si que volem justícia”.

Sra. Pilar Almagro

CEO VertiSub Group

“Vaig caminar per Caral”, així va titular la presidenta executiva de Vertisub, Pilar Almagro, la seva intervenció. Abans d’iniciar-la però, la directora de l’ODEE va voler subratllar que Almagro formava part del grup de dones que havia volgut fer un pas endavant i prendre part de les institucions en les que resideix el poder [en relació a la seva presència al Ple de la Cambra de Comerç de Barcelona]. A més, també va destacar-ne la valentia, quan durant la crisi econòmica va decidir treballar per mantenir els llocs de treball de la seva empresa, cercant nous projectes a Llatinoamèrica, més concretament al Perú, Xile i Colòmbia. Seguidament, li va donar la paraula agraint-li la seva participació fidel, any rere any, en l’acte més rellevant de l’ODEE.

Caral va servir de metàfora a Pilar Almagro per convidar als assistents a fer tres mirades sobre la riquesa. Aquest és un espai arqueològic situat a Perú que preserva les restes de la civilització considerada més antiga de

Llatinoamèrica. L'indret que es remunta prop de 5 mil anys enrere i catalogat per la UNESCO com a Patrimoni de la Humanitat va inspirar la ponència d'Almagro en el marc de jornada de l'ODEE:

“Aquesta no va ser una civilització que va sorgir de la guerra. No va sorgir de la casualitat. De fet, res és inevitable si no és que ho volem així. Només farem quelcom impossible, si així ho creiem”.

Seguidament, va convidar al públic a recórrer junts un camí basat en 3 mirades sobre la riquesa.

Referint-se a la pregunta que es va formular l'any anterior, què és riquesa?, Almagro va citar alguns dels pensadors econòmics més coneguts de la història i va subratllar que riquesa segons ells, podia ser el pensament humà que és capaç de transformar els recursos naturals i connectar allò que abans no ha sabut connectar ningú. En aquest sentit, Almagro deia que el lema de la seva companyia és: “Ho veig. Ara només falta fer-ho!”. Es tractaria segons ella, de l'apropiació d'allò que està just al davant d'un mateix. Per tant no dels diners o el coneixement, sinó de la intel·ligència humana.

En resposta a com s'hauria de redistribuir la riquesa, Almagro sostenia que aquesta pregunta inclou una altra qüestió més profunda i és com s'eradica la pobresa. Però tot seguit va matissar que l'eradicació de la pobresa era necessària pel desenvolupament com a éssers humans, mentre que la redistribució de la riquesa era necessària per viure en societat.

“Sense confiança, les relacions humanes i les transaccions econòmiques són molt difícils”

La ponent va confessar que s'havia enfrontat a una paradoxa a l'hora de pensar sobre la distribució de la riquesa humana. En aquest punt va aportar una dada fruit de l'estudi de Richard Wilkinson, investigador britànic expert en desigualtats socials: “Pot existir una diferència de més de 10 anys

d'esperança de vida entre els segments més pobres i els segments més rics. Entre els primers a més, existeixen múltiples problemes socials com la desconfiança, la immobilitat social, la mortalitat infantil major o els embarassos adolescents". En aquest sentit, Almagro a afirmar que "sense confiança, les relacions humanes i les transaccions econòmiques són molt difícils".

La clau per ella està en mirar la riquesa en valors relatius en comptes de fer-ho en valors absoluts. Per introduir aquest argument, va projectar el vídeo d'uns monos que participaven en un estudi científic per copsar les reaccions davant la desigualtat. Mentre al primer el premiaven amb raïm, al segon li donaven cogombre. Per Almagro els humans són éssers relatius que ens mesurem en comparació amb altres dimensions de la vida o amb els nostres iguals. "Sols no som", assegurava la CEO de Vertisub. Per il·lustrar el potencial de les mesures relatives, donava les següents dades: "El 20% més pobre d'Espanya és 17 vegades més ric que el 20% de les persones més pobres de Guatemala. No és cap consol és cert! Succeeix que el 84,4% de la riquesa està en mans del 20% de les persones més riques. Però ahora Ariely –en referència al científic social- ha demostrat que en realitat no volem la igualtat perquè llavors no hi haurà incentius per millorar".

Tot i això, Almagro afirmava contundent, que sí que volem la justícia. De fet, assegurava que la societat necessita imposar-se a la injustícia, perquè quan mirem cap a una altra banda, els humans tenen por, experimenten culpabilitat i remordiments. En definitiva assegura l'empresària, l'ésser humà es debilita moralment quan mira cap a una altra banda, i això condueix a la precarietat en moltes altres dimensions de la vida i finalment a la violència. "La violència és la omissió, és no fer res, això també és violència. Quan l'exercim ens debilitem", afirma.

Només farem quelcom impossible, si així ho creiem

Ara bé, quan es parla de justícia, Almagro creu que no és pot utilitzar la paraula com a sinònim de llei. De fet, deia, els governs dels països més desiguals obliguen a acatar les lleis i afegia: “El ciutadà bo és just, el bon ciutadà simplement acata les lleis”.

En la mateixa línia dels seus discursos anteriors a la Jornada de l’ODEE, Pilar Almagro també va tenir paraules per la corrupció i aquells que l’exerceixen. Va assegurar que “el benestar dels corruptes se sustenta en fer lleis que els permetin mantenir les seves irregularitats”. La conseqüència d’aquesta situació és la pobresa, sentenciava Almagro.

Per aportar llum a aquest escenari, Almagro va respondre a la pregunta de com es crea la riquesa i va assegurar que cal un entorn que no premii a qualsevol i sobretot, cal reconèixer el paper imprescindible de l’empresa en aquest entorn. Seguidament, afegia:

“L’empresa es regeix pels mateixos condicionants que tot l’entorn social. Per això, cal que hi hagi diferències salarials. Però si són molt grans, es produiran desarrelaments. La distribució de la riquesa s’ha de contemplar entre valors absoluts i valors relatius. No volem igualtat absoluta perquè necessitem estímuls, però si que volem justícia”.

En aquest punt de la seva intervenció, Almagro va recórrer a Marx per explicar que va ser un dels primers en concebre el treball, com un determinant de la societat, de la humanitat. Va continuar amb les següents idees:

- A les societats on l’home és un esclau, aquest no es pertany a ell mateix, ni li pertanyen les paraules o els fills. En aquests mons d’esclaus, es tendeix a apel·lar als mons metafísics per trobar la felicitat.

- A la societat feudal, l'ésser humà es pertany a ell mateix, però no li pertany res més.
- En el capitalisme, a l'home se li reconeixen certes llibertats i béns a través de les transaccions econòmiques. Necessitem propietats per poder-les intercanviar i la llibertat per fer-ho.
- El capitalisme que va conèixer Marx, era incipient, i molt diferent al que el va succeir. Ni la persona més lúcida podia anticipar que arribaríem fins aquí.
- Les classes emergents són les que han donat lloc als filòsofs, als economistes, als empresaris, als psicòlegs o als mestres.
- El capitalisme és més que un sistema dominat per l'ànim de lucre.
- El món se'ns queda petit i l'home treballa per fer-lo més gran.

Però quins fonaments són necessaris per generar i distribuir la riquesa? Es preguntava en un nou bloc de la seva intervenció Pilar Almagro. La resposta tenia com a principals eixos l'educació i el medi ambient. Afirmava en aquest sentit, que l'ésser humà neix primer biològicament i després culturalment. I afegia que si no es té cura del món, l'home es quedarà sense res, sense casa seva.

Seguidament, la CEO de Vertisub recordava la importància del treball intel·lectual en la societat contemporània i afirmava.

“Ha adquirit més valor que mai. Gràcies a la creixent educació, el capitalisme ha afavorit un entorn que permet la creació. Això és quelcom nou, en altres civilitzacions no hi havia aquesta possibilitat. Un resultat d'aquest nou entorn és que pot impedir la pobresa i la carència d'educació. Tot i això, l'educació és una condició necessària, però no suficient”.

Almagro recordava al públic que no massa temps enrere no es donava valor al fet que l'home tingués capacitat de crear. De fet, molts artistes – assenyalava la ponent- van tenir vides miserables. Les seves paraules seguien així:

“Avui el treball intel·lectual ha adquirit més valor que mai. Es fan objectes per viure millor i per viure més vides dins d'una vida. Fins i tot, per viure més feliços. Quan es parla de consumisme es fa des d'una visió moralista, melancòlica i fins i tot política de la vida, que s'oblida de la màgia de les coses. És una visió que no fa del tot justícia”.

El tram final de la intervenció d'Almagro es va centrar en la importància de les empreses en la millora de la societat actual. Va reconèixer que les seves paraules potser no eren políticament correctes, però estava convençuda que era l'economia la que havia adreçat la política, l'ètica i els excessos religiosos. Ho feia en aquests termes:

“És l'economia globalitzada la que forja relacions fins i tot entre enemics. La mateixa economia que crea misèries, i ens fa viure anys amargs en aquest país. Un exemple són les famílies que perden les seves cases o que 2,8 milions de nens segons Euroestat, es trobin en risc de pobresa. Però això, no ens ha fer oblidar que existeix una creixent legió d'empreses que treballa amb una triple visió:

- La rendibilitat
- Les persones
- El planeta

Això indica que els valors morals superiors no han caducat i que hi ha una brúixola que ens guia. La decadència moral és un mite, n'estic convençuda. Les mesures que entraran en vigor al 2016, per lluitar contra l'evasió fiscal

de les grans corporacions, és un acord recent que ningú imaginava només fa uns mesos”.

Més enllà de l'anàlisi macro econòmic, la ponent també va destacar a nivell micro la seva actitud com a CEO:

“Valoro a les persones des de la seva perspectiva personal com per suposat per la seva dimensió professional, la dimensió familiar i també l'autorealització. Encoratgem als treballadors que volen ser millors, no només professionalment, sinó també en les seves aficions esportives. Tenim campions nacionals i grans esportistes, ho són gràcies al seu esport i també a nosaltres. És un orgull enorme poder comptar amb ells. Treballem dia a dia, entre grans tensions fruit de sistemes de valors i cultures diferents en els països en els que operem -20 països amb seu a 6 d'ells-, però seguim exigint-nos la triple visió que esmentava abans [rentabilitat, les persones i el planeta]”.

Com a punt i final, Almagro va retornar a l'inici de la seva intervenció: “La riquesa no només s'ha de considerar en valors absoluts sinó relatius i es interdependent, com també ho és la felicitat, no serem rics sols, ni tampoc feliços sols. De què ens serviria ser-ho? Per què voldríem tot el planeta per nosaltres sols? No ens situem ni en la nostàlgia, ni en la catàstrofe, disposem de més eines que mai, per esmenar els errors. Disposem també d'una sensibilitat nova per detectar-los que ha costat mil·lennis adquirir-la”.

Conferència

Desigualtat i pobresa en l'horitzó post-crisi: lliçons del passat i perspectives de futur

Josep Oliver

Catedràtic d'Economia Aplicada de la UAB

“Les nostres taxes de fracàs escolar se situen entre el 20 i el 25%. Aquests són els nous pobres en un món predominantment tècnic”.

“Tenim l'obligació d'actuar davant de dos grans temes: el creixent nombre de persones amb salaris baixos, els *low-paid* i l'educació”.

“Tot l'ajust estructural s'ha fet sobre els joves de menys de 35 anys. Gent que ha quedat expulsada del mercat laboral”.

Sr. Josep Oliver

Catedràtic d'Economia Aplicada de la UAB

La directora de l'ODEE va donar pas al Catedràtic d'Economia Aplicada de la Universitat Autònoma de Barcelona (UAB), Josep Oliver, avançant que aquest acadèmic oferiria una classe magistral. La lliçó va estar enfocada a comprendre els mecanismes de redistribució de la riquesa que hi ha a la societat i més concretament, a explicar els seus defectes i les formes de millorar-los.

“Sóc un optimista ben informat, i això no em permet ser massa optimista”, advertia Oliver en començar el seu parlament i fent referència al posicionament d'Almagro. A continuació, aquest professor d'economia assegurava que per poder canviar les coses, primer cal entendre-les bé. El seu discurs perseguia aquest objectiu i ho feia de la següent manera: Primer, explicant amb xifres la situació actual en quant a la conjuntura macroeconòmica no només a Catalunya sinó també a Europa; després, avançant algunes possibles prediccions de futur; i finalment, abordant els factors que operen en la pobresa i com evolucionaria.

Per tal d'explicar l'escenari econòmic actual, Oliver va assegurar que calia parlar del projecte europeu. Ell ho va fer en aquests termes: "El projecte europeu està en crisi. La Unió Europea (EU) tal i com la coneixem avui, potser acabarà malament i això és així, perquè grans segments de la població avui perceben pitjor la seva situació. Moltes capes mitges s'adonen que la situació dels seus fills és pitjor que la que tenien ells a la mateixa edat. Aquesta percepció dóna lloc als grans partits que sorgeixen en contra del projecte europeu. Entre un 15% i un 20% de la població creu que si marxa d'Europa la seva situació millorarà".

Amb aquest inici el públic ja va entendre que la visió d'Oliver era molt menys optimista que la de la Pilar Almagro. El professor va voler afegir a més, la seva experiència vital: "La generació de la meua edat ho teníem tot per guanyar, tot estava per fer i tot es va fer. Ara és una altra història i l'escenari és molt menys optimista si no fem tots plegats un esforç".

A més, Oliver va advertir que en aquesta conferència hi havia tres conceptes que estaven molt lligats però eren diferents. Es referia a la desigualtat, la pobresa i l'exclusió social. Tots ells parts del seu discurs com resumia en aquest paràgraf:

"La desigualtat no és un fenomen nou, però el creixement econòmic l'ha agreujat. La meua tesi és que la crisi ha fet més fortes tendències que ja existien i a les quals era molt difícil oposar-s'hi"

"Com distribuïm la riquesa?", Oliver llançava de nou aquesta pregunta al públic, per continuar amb el seu fil argumental: La redistribució és un àmbit polièdric. "La dimensió que jo puc tractar són les causes econòmiques. Em centraré en elles, però no cal oblidar que allò més rellevant és que l'estabilitat social està amenaçada".

Dit això, Oliver sostenia que una Europa no unida és possible. De fet, remarcava el passat sanguinari del continent, en referència a les seves múltiples guerres.

En relació a la distribució, el catedràtic assenyalava la política fiscal i els impostos sobre les activitats empresarials com a mecanismes de distribució de l'ingrés. I diferenciava l'ingrés de la riquesa:

“La riquesa al Regne Unit està en menys de la gent de 45-50 anys. També ho està a Espanya. És una riquesa financera i també immobiliària”.

Sobre la pobresa, Oliver alertava que les dades per a Catalunya estan esbiaixades ja que s'utilitza la renda mitjana espanyola que és més baixa que la catalana. “Zones com Extremadura o Andalusia són més pobres”, advertia i detallava les següents xifres:

- “Hi ha 70 mil nens a Catalunya que necessiten el menjador escolar per poder fer un àpat. Son les entitats socials les que atenen a aquestes situacions”
- “Hi ha un 20% de famílies pobres a Espanya i un 30% de nens pobres. A més, un 10% de les famílies estan literalment excloses, això vol dir que no mengen carn, no poden celebrar un aniversari. Aquests nens són els pobres de demà i aquesta situació actual, perpetuarà la seva exclusió”.

Ara bé, tot i que la paraula pobresa ha estat predominant en el discurs públic en els darrers 3 o 4 anys, arran de les polítiques d'ajust pressupostari, a Espanya hi ha hagut relativament poca pobresa estructural. A diferència d'altres països del continent tal i com explicava Oliver:

“En plena expansió econòmica al Regne Unit hi havia un 10% de famílies pobres. Una xifra brutal. Mentre que a Espanya i Catalunya en teníem entre un 3 i un 4%. Això era gràcies al mercat laboral que funcionava molt bé. Però al inicis de la dècada passada ja hi havia un 15% de famílies pobres, en un moment de plena expansió també. Per què hi havia aquesta pobresa

estructural llavors? Un factor que ho explica és la gran quantitat de dones amb pensions molt baixes que les situaven per sota el llindar de la pobresa; una altra és les dones excloses del mercat laboral amb una impossibilitat manifesta d'incorporar-s'hi de nou”.

El discurs d'Oliver va està farcit de dades que dibuixaven l'escenari anterior de la crisi i que contrastaven amb la situació econòmica més recent, en aquest sentit el professor destacava:

“Al 2000, es creen 3,3 milions de llocs de treball, una expansió mai vista. Això repercuteix en una millor distribució de l'ingrés i una convergència cap a models més centre europeus. Això vol dir models en els que hi ha una bona distribució de l'ingrés, no de la riquesa”.

En paral·lel a la creació de llocs de treball, i després la seva destrucció, per Oliver és fonamental destacar també la globalització i el canvi tècnic per comprendre l'estat actual del país. Sobre l'últim deia el següent:

“El canvi tècnic té uns efectes molt durs sobre els treballadors més qualificats d'occident. Els de nivell mig no poden adequar-se al nou canvi. Internet, la informàtica o l'ús de les computadores contribueixen a una baixada dels costos. A més, els sindicats perden tot el seu poder i la indústria comença a traslladar les seves empreses a països amb la mà d'obra més barata. Què va passar als 2000 quan teníem un boom espectacular? En 30 anys, ni l'economia catalana, ni l'espanyola havien aconseguit generar tants llocs de treball com ho van fer en 12 anys”.

I mentre es creaven aquests llocs de treball, es digitalitzava la producció i es basava l'economia en el sector immobiliari, Oliver denuncia que “ningú pensava en l'educació”.

“Les nostres taxes de fracàs escolar se situen entre el 20 i el 25%. Aquests són els nous pobres en un món predominantment tècnic”

A més, no s'oblida de la dimensió demogràfica per explica la situació actual i més concretament assenyala la caiguda de la natalitat:

“Els fills que avui encara no han nascut, no estaran al mercat laboral fins al 2035. Tenim un problema de creixent envelliment del país i de les pensions d'aquí a 10 anys. Al 2025 quan comencin a jubilar-se els *baby boomers*, caldrà parlar seriosament de les pensions i començar a baixar-les”.

Diu que tots aquest elements estaven amagats sobre el boom econòmic que es basava fonamentalment, en l'endeutament i ho explica així:

“La caiguda dels salaris es compensaven amb el deute, també el nivell de vida de les famílies i la falta de demanda de consum. Però l'expansió marxa i el deute no”.

Per Oliver és evident que l'actual crisi econòmica té aspectes cíclics. Però destacava la destrucció de llocs de treball i els concretava de la següent manera:

“La construcció tenia 3 milions d'ocupats al 2008, ara en té 1. La resta són treballadors manuals de baixa qualificació generalment joves. A Catalunya s'han destruir 600 mil llocs de treball. En paral·lel han caigut els ingressos i s'ha hagut de reduir la despesa pública perquè el deute era insostenible. Per tant hi ha un component cíclic però hi ha elements que expliquen la desigualtat actual que ja venien operant des del 2000”.

Per Oliver, la part més preocupant però no és la cíclica és l'estructural:

“Ens espera un món de creixent atur estructural? I de creixent polarització social? Tot l'ajust estructural s'ha fet sobre els joves de menys de 35 anys. Gent que ha quedat expulsada del mercat laboral. Actualment, més del 50% d'aquestes persones porta més d'un any sense treball i més del 35%, en porta mes de dos anys. De tots ells, el 60% tenen estudis inexistents o molt baixos perquè són fruit del fracàs escolar”.

L'escenari dibuixat per Oliver a partir de les xifres que expliquen la situació econòmica de Catalunya i Espanya, era certament dur per això. En aquest punt del seu discurs, el catedràtic va fer un gir per proposar mesures davant la globalització:

“La globalització augmenta el preu de les matèries primeres i el benefici empresarial es comprimeix. Baixen a més, els preus de tots els productes que tenen competència internacional. Això pressiona el nivell de vida global. El que es pot fer és competir amb allò que no es pot fer a nivell internacional”.

Però a més, segons el professor de la UAB tenim l'obligació d'actuar davant de dos grans temes: el creixent número de persones amb salaris baixos, els *low-paid* i l'educació. Segons les dades aportades per Oliver, aquests últims creixen als EEUU i tenen una forta relació amb el fracàs escolar:

“Les nostres taxes de fracàs escolar se situen entre el 20 i el 25%. Aquests són els nous pobres en un món predominantment tècnic. Cal fer un esforç de requalificació d'aquesta massa de persones. Potser en el futur estem davant la paradoxa de tenir una gran atur estructural i alhora necessitar mà d'obra formada”.

Per Oliver, clarament els governs tenen una gran responsabilitat en aquests dos grans fronts. A més assenyala la política fiscal com una eina per atacar la desigualtat de la renda i la pobresa:

“Per a les empreses és molt difícil procedir a augments de salaris alts, però a través de sistemes fiscals progressius es pot aconseguir la redistribució dels que més tenen a través de la sanitat i la salut. Aquestes poden ser forces que contrarestin els efectes de la globalització i de la tecnificació”.

Conferència

La Justícia distributiva: drets i deures

Sra. Victoria Camps

Catedràtica de Filosofia Moral i Política de la UAB

“Una societat equitativa, permet desigualtats però no permet que aquestes perjudiquin en primer terme els que estan pitjor”.

“Si no es fa una política basada en l'ètica, aquesta no serà una bona política i trontollarà”.

“Una societat equitativa ha de proveir als ciutadans i ciutadanes de les condicions necessàries perquè puguin tenir un projecte de vida i les possibilitats de poder-lo realitzar”.

“Qui ha de fer justícia i preocupar-se de garantir els drets socials és l'Estat intervenint en la vida de les persones”.

“Cal que es defensin les lleis que tot i que no ens afavoreixin, milloren l'equitat”.

“El capitalisme és amoral i per tant, se li ha de demanar a les persones que facin les correccions apropiades”.

“No podem entendre que la justícia és només llibertat, com ho fa el neoliberalisme i no igualtat”.

Sra. Victoria Camps

Catedràtica Emèrita de Filosofia Moral i Política de la UAB

“El llibres de Victòria Camps mereixen ser llegits perquè posen els valors en el centre del debat que tenim avui”, explicava la directora de l'ODEE, Anna Mercadé, abans de presentar la catedràtica emèrita de Filosofia Política i Moral de la UAB. Mercadé va voler posar en valor la qualitat de les ponències de la jornada i va afegir que calia agrair a tots els conferenciantes que “compartissin una mica de la seva saviesa”.

Per Camps, la qüestió de la redistribució de la riquesa és fonamental, no només per fer front a la crisi econòmica, sinó per replantejar moltes dimensions de la societat. Va recordar a més que en la declaració dels Drets

Humans del 1948 ja es va incloure els drets socials com a drets fonamentals, complementaris als drets civils i polítics.

Per tal de reforçar la importància de la filosofia per a la vida, Camps va explicar al públic que aquesta ajuda a pensar criteris per actuar i aclarir conceptes i afegia: “La filosofia no ens dóna respostes, però després d’escoltar a Josep Oliver, veig que no només els filòsofs no tenim respostes”.

El concepte de justícia va ser l’eix vertebrador de la seva intervenció, tant des del punt de vista de l’ètica, com des del punt de vista de la política. Dos punt de vista que han de ser complementaris necessàriament, deia Camps, perquè la política que es fa sigui una bona política. “Si no es fa una política basada en l’ètica, aquesta no serà una bona política i trontollarà”, va subratllar.

Camps va explicar que l’ètica pública intenta regular la relació de les persones per assolir una convivència més justa per tothom. Però llavors va preguntar a l’auditori: Què entenem per justícia? I tot seguit va proposar la següent explicació:

“És un concepte que forma part dels inicis del pensament filosòfic. Però és un concepte abstracte i no en tenim un significat clar. Dir què sabem el què és, no és cert. Jo em refereixo més concretament a la justícia distributiva. Els diré que al llarg de la història s’han proposat 4 conceptualitzacions diferents de justícia:

- A cadascú el que li correspon

Aquesta és la concepció més clàssica i més antiga de la filosofia. En les primeres pàgines del diàleg de la República de Plató, ja sorgeix la pregunta de què és la justícia. I la primera resposta que es proposa és aquesta: A cadascú el que li correspon. Però si s’ho ha guanyat de manera injusta, retornar-li, no seria just.

- A cadascú el mateix que als altres

Aquesta és una visió *igualitarista* de la justícia. Per tant, cal abolir tot allò que crea desigualtat. Aquesta és la visió de la justícia en la que es basa el comunisme.

- A cadascú segons els seus mèrits

L'esforç que fan les persones per desenvolupar-se en la vida i assolir els seus objectius, no és el mateix en tots el casos. Aquesta és una concepció més neoliberal de la vida que defensa premiar l'esforç. Per tant, per què hem de donar el mateix a tothom? Per exemple una renda bàsica, tal i com es parla avui. Però si partim d'una base igual per a tothom potser arribarem a tenir societats més justes.

- A cadascú segons les seves necessitats

Finalment, aquesta és la visió més reeixida de justícia. És la concepció marxista de la justícia que defensa: de cadascú segon les seves capacitats i a cadascú segons les seves necessitats. Això vol dir demanem-li a les persones en funció del que pot fer, mentre que alhora a les persones més vulnerables cal ajudar-los perquè són els que tenen més necessitats.

Aquesta concepció de la justícia afirma Camps és la que està present en el pensament de John Rawls i segons la professora, és la que caldria tenir més en compte. En el seu llibre *Justice for Fairness*, Rawls explica quina hauria de ser la concepció de l'equitat per tota societat ben ordenada. Explicava Camps que això vol dir el mateix que "una societat democràtica que aspira a ordenar-se segons una concepció equitativa de la justícia".

Rawls va ser definit per Camps com el filòsof contemporani més influent. El seu pensament ha tingut un gran èxit entre els teòrics del dret, els politòlegs o els economistes. Aquest autor i el seu pensament van ser l'eix conductor de la intervenció de l'acadèmica en els següents minuts. Ho va justificar pel fet

que Rawls proposava una bona base per assolir polítiques públiques de justícia a partir dels dos grans valors ètics de la justícia: les llibertats individuals i la igualtat d'oportunitat. “La base dels drets polítics i socials”, explicava Camps.

“Una societat equitativa ha de proveir als ciutadans i ciutadanes de les condicions necessàries perquè puguin tenir un projecte de vida i les possibilitats de poder-lo realitzar.”

Més enllà d'aquesta concepció concreta de l'autor nord-americà, el més interessant és com Rawls hi va arribar. “Per què ell va pensar que aquesta era la concepció de la justícia que tothom hauria d'acceptar?”, va preguntar Victòria Camps al públic. La resposta va protagonitzar la següent part de la seva intervenció:

“Rawls convida a imaginar-nos una situació ideal en la qual les persones ens reunim per definir la concepció de la justícia que volem per nosaltres mateixos. Hem de tenir en compte que l'home és egoista per naturalesa i quan es proposa un pla de vida, ho fa pensant en les seves pròpies necessitats. Per això, Rawls proposa que aquestes persones estiguin cobertes per un vel d'ignorància. Això vol dir que no han de saber quina situació de futur els tocarà viure. Ser imparcials és molt difícil, per aconseguir-ho la justícia ha de tenir els ulls tapats per poder jutjar imparcialment, i si nosaltres hem de definir en què consistirà la justícia, hem d'ignorar en quin món viurem i qui serem. Hem d'estar coberts pel vel de la ignorància”.

Sense saber el futur individual que ens depara, Victoria Camps assegurava que tothom escolliria tres principis com a principis fonamentals com a base del concepte de justícia:

1. Llibertat
2. Igualtat d'oportunitats
3. Equitat

Explicant un per un aquests principis, Camps va concloure que Rawls era el teòric fonamental de la socialdemocràcia. Aquestes eren les seves paraules:

“El més importat és ser lliure, jo vull ser lliure i vull llibertat per a tothom. Però sense una igualtat bàsica, només podem ser formalment lliures, no podem exercir i utilitzar la llibertat. Una de les claus del pensament de Rawls està en el concepte de la diferència. L'autor reconeix que hi ha desigualtats. De fet no és dolent que hi hagi diferències i hi hagi desigualtats ja que una societat totalment igualitària no funcionaria. Ara bé, aquestes desigualtats no han de repercutir en els que estan pitjor. Els que estan millor han de tenir llibertat per estar millor, però alhora la seva millora ha de contribuir a l'avenç dels que estan pitjor. Per tant, una societat equitativa, que això no vol dir que tothom tingui el mateix sinó que els béns bàsics ho siguin per tothom, permet desigualtats però no que aquestes perjudiquin en primer terme, els que estan pitjor”.

Per assolir aquest objectiu que Rawls planteja i Camps defensava en la seva intervenció, les reformes tributàries són el primer instrument. També la despesa pública que com Rawls proposa, s'ha de basar en polítiques de discriminació positiva, per tant els que estan pitjor han de rebre més. “Donar més igualtat d'oportunitats intentant afavorir els que estan pitjor, aquest seria el criteri fonamental que hauria de guiar el nostre pas per la vida en totes les seves dimensions”, proposava Camps. En la seva afirmació també incloïa l'empresariat: “Un empresari també hauria de guiar-se per aquest principi”.

En aquest punt, la catedràtica de filosofia va voler fer una aturada per definir acuradament que hem d'entendre per riquesa. De fet, va dir que potser la concepció de riquesa que teníem era molt estreta i que la visió de Rawls feia referència a una distribució dels bens bàsic. Aquests són 5 i Camps els va explicar així:

“Tres que fan referència a les llibertats: llibertat d'expressió; de participació política; de moviment; i llibertat per poder accedir a les posicions de més responsabilitat. Aquesta és una idea molt *Rawlsiana*, en la que a través d'una

societat en la que no hi ha discriminació, ni repressió de cap mena, una persona pugui arribar a un càrrec de responsabilitat. Aquest punt ens porta a parlar de la dona: Està en igualtat de drets, però no arriba als càrrecs de responsabilitat com ho fan els homes.

Rawls també parla dels ingressos i la riquesa. Estableix la necessitat d'una renda segura com a bé bàsic. Però el que ens hauria de fer pensar més de les propostes de Rawls és la següent: Les condicions socials per l'autorespecte i l'autoestima. Aquest és un bé bàsic. Una societat equitativa ha de proveir als ciutadans i ciutadanes de les condicions necessàries perquè puguin tenir un projecte de vida i les possibilitats de poder-lo realitzar. Per mi aquest és un bé bàsic fonamental. L'atur fa impossible aquesta condició. Penso en un noi amb fracàs escolar tampoc té les condicions bàsiques de l'autoestima. Una dona que no li permeten conciliar bé la vida familiar i laboral, no té les condicions bàsiques de l'autoestima”.

“ Qui ha de fer justícia i preocupar-se de garantir els drets socials és l'Estat intervenint en la vida de les persones ”

Un cop detallades les dimensions del concepte de riquesa que proposa Rawls, Camps va posar sobre la taula la qüestió de les responsabilitat. Qui és responsable de l'equitat? Es preguntava ho feia al mateix temps que recordava que vivim en un món ple de drets, “els tenim molt assumits”, però segons la professora l'ètica parla també dels deures. Sense aquests últims els drets no s'acaben de realitzar. Per Camps les estructures de l'Estat són els dipositaris d'aquests deures en les seves tres dimensions: el poder executiu, el legislatiu i el judicial i afirmava el següents:

“Individualment davant les injustícies no podem fer res. Certament podem ser solidaris i crear una ONG però qui ha de fer justícia i preocupar-se de garantir els drets socials és l'Estat intervenint en la vida de les persones. Els drets socials demanen que l'estat intervingui, en tot allò que pot ajudar a millorar l'equitat. No vol dir això que només siguin les estructures fonamentals de l'Estat les que es dediquin a garantir els drets socials, no. Rawls diu que la

ciutadania anirà adquirint un sentit de la justícia i col·laborarà en que les lleis siguin més justes, sempre que vegi que l'Estat intervé per garantir els drets socials”.

En aquest sentit, Victòria Camps va tenir paraules dures tan per la política com per la societat. Va assegurar que “el coratge és un dels elements més deficient de la política avui i per això, estem com estem” deia i afegia contundent: “El Parlament avui és l'antítesi de la deliberació democràtica. Per tenir una visió del bé comú, s'ha d'entrar en la discussió pública amb la voluntat d'escoltar l'altre; s'ha d'intentar veure si la seva visió s'ajusta a allò que jo penso i ser capaços de renunciar si així es genera una millora”

Va demanar també, que a més de denunciar les lleis que són injustes i canviar-les, també es defensessin les lleis que tot i que no ens afavoreixin, milloren l'equitat. Aquesta demanda la va conduir a presentar un altre dels grans conceptes del pensament de Rawls: la raonabilitat.

Victòria Camps ho explicava així:

“Cadascú té un pla de vida i posa la seva energia en aconseguir-lo fer realitat. Però com diu Rawls, també som capaços de ser raonables. Aquesta és una virtut que adquirim i que significa tenir una certa visió del bé comú. Sent raonables sabem que tenim l'obligació de contribuir al bé comú”.

Va posar com exemple de raonabilitat, una economia cooperant fruit d'una societat en la que les persones es pregunten que poden fer en totes les dimensions de la vida. Segons afirmava Camps, tots som responsables d'arribar a una societat més equitativa: “Si realment progresséssim aquest sentit de la justícia, hauríem de tenir-lo més desenvolupat”. Per inculcar o cultivar el sentit de la justícia que Victòria Camps exposava, l'acadèmica deia el següent:

“És una obligació de la justícia distributiva vetllar per la llibertat individual i també per garantir la igualtat. El capitalisme és amoral i per tant se li ha de

demanar a les persones que facin les correccions apropiades. L'interès privat no fa que els menys afavorits estiguin millor, són els poders públics els que ho han de fer. Però el deure és de tothom”.

Per resumir aquest darrer punt Camps va recórrer al filòsof canadenc, Gerald Cohen i va dir: “Si ets *igualitarista*, com és que ets tan ric?”. Seguidament, va recordar els inicis de l'Estat del Benestar i va subratllar que tan Bismark com Lord Beverick no el van crear perquè tinguessin una sensibilitat social especial, sinó per por. “Ho van fer seguint un principi utilitarista, no convenia a ningú tenir tanta pobresa ja que el resultat seria la guerra”, subratllava Camps.

“El capitalisme és amoral i per tant, se li ha de demanar a les persones que facin les correccions apropiades”

En el seu discurs Camps també va voler dedicar una reflexió a l'emprenedoria. D'ella va dir que era sinònim de convidar a la gent a espavilar-se. “Aquells que ens diuen que no s'ha d'esperar a que la feina vingui, sinó que l'hem de crear nosaltres, jo els hi dic que crec que no. No pot ser que el treball del futur sigui precari. Si hi ha menys feina l'hauem de redistribuir d'una altra manera. El temps del treball haurà de ser un altre i haurà de deixar més espai al temps per viure. Si en parlem i si hi ha moviments socials que s'adrecen als polítics en aquest sentit, els ajudaran a fer polítiques més ideals. Per tant tot depèn sobretot, de nosaltres de la nostra voluntat”.

Per concloure Victòria Camps va tornar sobre una idea que ja abans havia exposat i va dir contundent: “No podem entendre que la justícia és només llibertat, com ho fa el neoliberalisme i no igualtat”.

Taula rodona

Què fem amb la Riquesa?

Sr. Didac Ferrer

Director d'Innovació de la Cooperativa Tarpuna d'Iniciatives Sostenibles
"Si un sistema no t'agrada, en comptes d'eliminar-lo, cal provocar alternatives perquè aquest sistema quedi obsolet".

Sra. Pilar Conesa

CEO d'Anteverti
"Hi ha un moviment molt potent de joves, que cooperen, que demostren que es pot treballar de forma col·laborativa".

Sra. Carlota Pi

Sòcia Fundadora i CMO de Holaluz.com
"Pensem que podem canviar el món i estem aquí per fer-ho, no per vendre llum".

Sra. Benedetta Tagliabue

Fundadora i CEO de Miralles Tagliabue EMBT, i de la Fundació Enric Miralles
"Els arquitectes volem donar qualitat de vida a les persones però sempre respectant la pròpia cultura i el lloc on es viu".

Sra. Anna Gener

Sòcia i directora general d'Aguirre Newman Barcelona
"Les empreses que saben distribuir la riquesa que generen entre els seus treballadors es converteixen en un pol d'atracció dels professionals més bons".

Moderadora: Sra. Ana de Andrés

Consultora en Desenvolupament Organitzacional i Executive Coach

La directora de l'ODEE, Anna Mercadé, va donar pas a la taula rodona de la Jornada subratllant "el coratge" de la professora Victòria Camps, qui tot just havia acabat la seva intervenció.

La taula rodona va estar moderada per **la Consultora en Desenvolupament Organitzacional i Executive Coach, Anna de Andrés**. Ella va ser l'encarregada de repartir els torns de paraula entre els participants del debat i també, de demanar-los escenaris optimistes per afrontar el futur.

El primer en intervenir va ser **el director d'Innovació de la Cooperativa Tarpuna d'Iniciatives Sostenibles, Didac Ferrer**. Ell va confessar que la seva voluntat és “deixar un món millor a les seves 3 filles”. Després de treballar durant 3 anys a la universitat en l'àrea de la sostenibilitat, va decidir crear la seva empresa. Una iniciativa privada social que fabriqués bé comú, justícia social i sostenibilitat. Segons va afirmar Ferrer, la seva motivació prové de la frase: “Si un sistema no t'agrada, en comptes d'eliminar-lo, cal provocar alternatives perquè aquest sistema quedi obsolet”.

Seguidament, **la CEO d'Anveverti, Pilar Conesa**, va recordar que ja fa sis anys, que va constituir la seva empresa per ajudar a les ciutats amb el desenvolupament del concepte Smart City. D'acord amb la professora Camps, Conesa va assegurar estar convençuda que determinats canvis depenien sobretot de l'individu i va afegir: “Estem en una societat de desequilibris entre països pobres i rics. I també entre barris. Estem en un món complex en el que la societat del benestar està en crisi”. Lluny del que aquest inici podia fer pensar, Conesa va allunyar-se d'una posició pessimista i va recordar que “hi ha un moviment molt potent de joves, que cooperen, que demostren que es pot treballar de forma col·laborativa”. A més, va explicar en relació al potencial de les *smarts cities*, el següent:

“Les ciutats intel·ligent poden ajudar a una major equitat social. Per aconseguir-ho, hi ha un element cabdal que és l'empoderament ciutadà. Les decisions diàries dels ciutadans són grans eines de canvi. A més, la seva vinculació amb els plantejaments d'una ciutat intel·ligent pot comportar grans avenços”

La sòcia directora general d'Aguirre Newman Barcelona, Anna Gener, va iniciar la seva intervenció recordant que “l'objectiu de l'empresa és obtenir benefici i si pot, cada any obtenir-ne més”. Però va subratllar la importància de la gestió de les persones per assolir aquest objectiu:

“Les empreses s'han dedicat a la supervivència; han reduït plantilla; han invertit poc en la formació dels treballadors; i no s'ha tingut cura del seus

treballadors. La bona notícia és que aquesta etapa s’ha acabat, i les empreses que l’han superat, ara estan millor. Les empreses que saben distribuir la riquesa que generen en els seus treballadors, fan que estiguin més contents. Això genera una reputació en el seu sector i les converteix en un pol d’atracció dels professionals més bons”.

La següent en intervenir en la taula rodona va ser **la sòcia fundadora i CMO d’Holaluz.com, Carlota Pi**. “Ets lliure”, deia l’empresària en referència al *claim* o frase que motiva les actuacions de la seva empresa. Les seves paraules estaven impregnades d’un to de confessió i sinceritat, que ràpidament van atraure l’atenció del públic. Pi deia que la seva trajectòria empresarial sempre ha estat basada en l’autoestima i la solidaritat. Assegurava que com a emprenedora sempre “s’havia tret les castanyes del foc” i situava el debat de la conciliació com a motivació principal per ser emprenedora:

“Ser mare i professional és com encaixar una rodona en forat quadrat. Em semblava una mica absurd lluitar contra el sistema i per això vaig decidir crear el meu propi sistema. L’única manera de fer arribar als nostres clients que nosaltres som la companyia de la llibertat, és que les persones que treballen amb nosaltres, se sentin lliures. Sempre dic: aquí no hem contractat a ningú pel que sap fer, sinó pel que és”.

Pi va compartir amb el públic el fet que la seva empresa “encara no guanyava diners”. Però això no era un impediment –va dir- per oferir un servei de *nursery* per als fills dels professionals de l’empresa. “Vam començar amb un bebè i ara ja en tenim 2”, subratllava entusiasmada. A més, afegia que les seves jornades de treball són completament flexibles i que només requerien als treballadors que els serveis quedin coberts. Afegia això: “Compartim amb els nostres professionals jornades de preguntes i respostes perquè tots ens puguin preguntar el que desitgin. Pensem que podem canviar el món, estem aquí per fer-ho, no per vendre llum”.

La fundadora i CEO de Miralles Tagliabue EMBT, i de la Fundació Enric Miralles, Benedetta Tagliabue s'unia al to d'optimisme de Carlota Pi i compartia amb ella la possibilitat de canviar el món des de l'activitat empresarial. Els viatges de l'arquitecte per tot el món i darrerament en països com Xile o Paraguai li permetien afirmar que l'arquitectura pot canviar el món o com a mínim ho intenta. "L'habitatge és una forma de canviar el món", assegurava feliç.

Retornant al concepte principal de la jornada, la riquesa, Tagliabue, afirmava que és també les coses que faciliten la vida. Aquest argument la va portar a explicar que com a arquitectes volen donar qualitat de vida a les persones però sempre valorant la pròpia cultura i el lloc on es viu. Oferia després, els següents exemples:

"A París, estem construint una estació de metro als suburbis on van tenir lloc les revoltes del 2005. Es tracta d'una línia circular que ha de donar la qualitat de vida que faltava en aquella zona. Volem aconseguir que l'arquitectura sigui més participativa, i que la gent senti que en formi part".

Anna de Andrés preguntava llavors: "Existeixen raons per l'esperança?"

La primera resposta la va donar Carlota Pi: "Jo veig les raons a totes bandes. Nosaltres hem estat incubats durant 3 anys a Barcelona Activa. Allà, quedàvem meravellats amb la quantitat d'iniciatives que volien canviar la vida. No he conegut cap emprenedor que vulgui fer-se ric. Allò que he pogut veure és que l'esperit de cooperar i col·laborar és inherent en molts d'ells".

Pilar Conesa per la seva banda, va assegurar que la seva vida professional li permet estar en contacte amb molts tipus d'empreses i societats. Gràcies a aquesta experiència podia afirmar que "està sorgint una contra-cultura del fracàs que anima a provar moltes coses, abans de trobar allò que t'agrada". A més s'alegrava del que ella anomenava "el despertar de l'associacionisme". Una dinàmica que permet nous models econòmics i de cooperació i que demostraven que altres sistemes podien ser possibles.

Recollint el testimoni de Conesa, Ana Gener sintetitzava les seves idees dient que s'estava vivint un canvi de paradigma i afegia: "Els baby boomers van viure obsessionats amb fer molts diners. Van sacrificar la seva vida personal, moltes van sacrificar ser mares. Ara però, observo com els més joves es preocupen pel clima que trobaran a l'empresa, ens pregunten com ens relacionem entre nosaltres o quina gestió del temps tenim. Aquestes noves preguntes ens han de fer veure que les empreses podem ser agents de canvi. Veig moltes esclatxes de llum al davant".

El director d'Innovació de la Cooperativa Tarpuna, s'afegia al debat amb un exemple que podia generar optimisme: La fira d'economia social i solidària que se celebra des de fa 3 anys a Barcelona. I afegia: "Si tots estirem en la mateixa direcció és més senzill aconseguir un canvi. Ara bé, no podem caure en un optimisme fàcil. Nosaltres veiem molta misèria cada dia però pensem que la xarxa pot ser un element cabdal per millorar la situació. Hi ha motius per l'esperança però hi ha molta feina a fer. Hi ha un bosc que està creixent, i aquest bosc sovint no surt, surten els arbres que han caigut".

També Tagliabue utilitzava el concepte de xarxa per assenyalar canvis fonamentals en els sectors de l'arquitectura que han repercutit en un major benestar social: "Per primera vegada s'han fet col·laboracions entre els usuaris dels espais i els que els pensen. L'arquitectura ha canviat arran de la crisi i la col·laboració avui és més gran. El resultat que es persegueix és que amb menys diners, la gent pugui viure més dignament".

Tornant a la discussió sobre el sentit de la paraula riquesa, Carlota Pi tenia molt clar que per ella era "poder compartir el seu temps amb les persones que estima i especialment –deia- amb les seves filles". En aquest sentit, confessava que "a través d'elles aconseguia ser millor persona, però també a la feina ho intentava".

"Per mi la riquesa rau en que tinguem una societat més igualitària, que doni possibilitats a tothom", explicava Gener. A més, concretava que calia abordar l'educació com element fonamental per poder tenir una societat rica en aquest sentit. Ara bé, també va afirmar que riquesa són diners i va afegir: "No

ho hem d'oblidar. Cal exigir que les persones tinguin dignitat també a nivell econòmic”.

Seguidament Conesa, resumia la riquesa com l'eliminació d'incògnites i la felicitat de gaudir de la vida. “Tenir un nivell econòmic per poder viure, i la capacitat de poder prendre decisions. Això també és riquesa”, assegurava.

Per Ferrer no es podia deixar de banda la diversitat si es volia parlar del ple significat de la riquesa. “Qualsevol cosa que tenim si la fem més diversa, serà més rica. A vegades, sembla que l'economia és una llei immutable sota la qual tot queda supeditat. Jo donaria la volta a aquest plantejament i diria entre d'altres coses que la riquesa és la preservació de la biosfera o respirar aire natural, per exemple”. Aquest va ser un punt de trobada amb Pilar Conesa, qui va afegir que “no havíem d'anar cap a un món igualitari sinó que calia posar en valor la diferència”, deia en relació a les persones.

En una nova intervenció Carlota Pi va posar en valor a “l'exemple com a eina per aconseguir grans canvis en la direcció d'una societat més rica”. Va assegurar que calia primer proporcionar un entorn d'igualtat d'oportunitats. Més centrada en l'entorn professional va explicar que l'exemple era necessari per demostrar que altres organitzacions del temps són possibles.

En aquest punt, Didac Ferrer va recordar la classe d'un professor d'una escola de negocis en la que se'ls recomanava aplicar dins l'empresa els mateixos principis que a la Guardia Civil: La mirada lluny, el pas ferm, i *la mala leche*. Davant la sorpresa del públic afegia: “Crec que això últim és millor substituir-ho per la col·laboració”.

En el tram final de la taula rodona, Ana Gener es declarava convençuda que aquelles societats en les que la riquesa estigui redistribuïda funcionaran millor. “No tothom ens compra l'argument ètic i moral. Hem de fer servir també l'argument utilitarista i per això hem de dir clarament que funcionarem més bé si redistribuïm la riquesa millor”.

El punt i final a la Jornada, el va posar la directora de l'ODEE, Anna Mercadé, assegurant que “les dones tenen projectes empresarials i propostes per a un futur millor i que volen fer-les realitat”. A més va afegir, l'Observatori “vol ser una llum per canviar la societat, per obrir els ulls cap a noves tendències i per donar lloc al lideratge femení en l'economia i en la política”. En aquest sentit, va concloure Mercadé, “les Jornades de l'ODEE tenen més sentit que mai, el sentit d'aconseguir aquests objectius i que les dones participin d'igual a igual en la societat”.

Amb el suport de:

Amb la col·laboració de:

